

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1910. október 27.

245 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . . . 24 kor.   Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor.   Havi nora . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Nincs pénz.

Adatott tudtára mindenkinek egyenként és egyetemleg, akiket illetett, hogy az Ausztria és Magyarország által közösen fedezendő kiadások között 180 millió koronával szerepel a bosnyák annexióra fordított rendkívüli hadügyi költség. És adatik tudtára mindenkinek, hogy ezen összeg részletezésének titkiba senkit be nem avatnak, mert az nem illet senkit. Mivel alkotmányos ország vagyunk, saját magunk intézzük sorsunkat, tehát a mi dolgunk, hogy fizessük ki az ezután kérendő újabb milliókat is, ellenben a továbbiakra egyáltalában nem vagyunk illetékesek. Mire fordítják, hova teszik a pénzünket, azt ne kérdezzük, elég, ha válaszul azt a büvös szót kapjuk: Bosznia.

Feltétlenül jogunk van, vagy legalább jogunk lesz tehát fizetni. Sőt ugyebár, nem veheti rossz néven a tisztelt had- és külügyminisztérium azt sem tőlünk, ha nem éppen a legnyájasabb ábrázattal fizetünk, hanem elmélkedünk is a keservesen megszerzett milliók sorsa felett. Ha nem tudhatjuk meg, hogy mire fordítják ezt a mi országunkra vetett hadisarcot, jöjjünk tisztába, hogy mire lehetne azt fordítani, ha . . . ha nem a militarista szempontok lennének az első sorban irányadók a mi szép hazánkban.

Népünk tudatlan, a műveltség alacsony fokán áll. A lakósságnak csaknem fele tájékozatlan még az írás, olvasás művészetében is. Ahol van iskola, elégtelen. És legnagyobb részben nem képes befogadni a tanulókat. Ha lépést akarunk tartani a nyugati kultúrával, ha a fejlődésre képes népekhez kívánunk csatlakozni, akkor első teendők az iskolák szaporítása és fejlesztése. Tudja, érzi ezt mindenki, de mihelyt felmerül a terv, rögtön le-torkolják azzal, hogy annyi pénz nincs is a világon, amennyi ehhez kellene.

Nincs pénz?

Ha az annexiók költségei bennünket terhelő részének felét fordítanák csak erre a célra, menten meg lenne oldva az iskolák kérdése és rövid idő múlva mi is egyenrangúak lehetnénk Európa művelt népeivel.

Népünk gyatra szervezetű, beteg. Silány odukból lakik és kész prédája a legrettenetesebb, legfalánkabb nyavalyának: a tuberkulózisnak. — Több ember pusztul el ezen betegség miatt, mint amennyit a legvéresebb háború pusztíthatna. Van ugyan néhány szanatóriumunk, de ez kevés! Minthogy pedig kevesebb protekciónak kell a meghaláshoz, mint ezekhez a kórházi helyekhez, hát inkább orvosi segítség nélkül elpusztulnak a betegek. Miért nem segítenek ezen a pusztuláson, miért nem nyújtja ki az állam mentő kezét, hogy polgárait a sir széléről visszarántsa? Nem lehet, nincs pénz!

Nincs pénz?

Ha az annexiók költségei negyedét a tuberkulózis leküzdésére fordítaná gondos államhatalmunk, ha azzal a sok millióval táplálékhoz, lakásház, gyógyszerhez juttatná a szenvedőket, nem lenne annyi szenvedő és nem tizedelné meg ez a betegség a lakósságot. És ha nem is lenne meghódítva Bosznia, meg lenne a mi saját népünk, épségben lenne a mi erőnk.

Az ország közigazgatása gyenge, tisztviselőink zugolódnak, jajgatnak, hogy a fokozódó drágaság miatt nyomorogni, nélkülözni kénytelenek. A szükségleti cikkek ára iszonyatosan emelkedik, de a fix állandó jövedelmek maradnak, vagy alig lesznek magasabbak és mi sem természetesebb, mint a tisztviselői kar állandó elégedetlensége, zugolódása. És ki adja meg ennek az árát? Az ország, a lakósság, melynek ügyeit a ki nem elégitett tisztviselői kar nem intézheti el kielégítő módon. És minden kormány, minden miniszter készséggel elismeri, hogy a tisztviselőknek igazuk van, elismeri a fizetésrendezés jogosságát és sürgősségét, de — az állam pénzügyi helyzete nem engedi meg ezen kétségtelenül jogos követelés teljesítését, nincs fedezet, nincs pénz.

Nincs pénz?

Ha ide adnák az annexiók költségeit, vagy legalább egy részét azoknak, nem lennének többé sajtó sebek, nem lennének meddő vágyak és eredménytelenül hangoztatott indokolt követelések, ki lehetne elégiteni a tisztviselőket, meg lehetne nyugtatni a zugolódókat és nem tekintnék az államot mostoha gazdáknak azok, akik az állam szolgálásával keresik kenyertüket.

Szociális alkotások jegyében élünk. Csínáltak egy munkásbiztosítási törvényt és zugolódik miatta mindenki, mert terhei elviselhetetlenek. Az állam egy fillérrel sem járul hozzá: nincs pénz. A kivándorlás felemészti munkaerőnket, tenni kell valamit, mert akit épségben hagy a tuberkulózis, Amerikába vitorlázik dolgozni. Munkaalkalmakat kell teremteni és mivel a magánvállalkozás nem akar megmozdulni, állami kezdeményezéssel. Csakugyan ez kellene, helyes lenne, igen ám, de: nincs pénz. És menjük tovább a szociális tevékenység területén, tekintsünk bármely szögletbe, mindenütt felismerjük, hogy mi a tenni való, hogy kell és hol kell segíteni, de felénk ordít a maga megszokott monotonásával az ismert felelet: nincs pénz!

Nincs pénz?

Ha . . . de nem folytatjuk tovább. Hiszen a végtelenségig felsorolhatnánk, mi mindent lehetne elérni, ha nem meddő annexiók célokra fordították volna azt a temérdek milliót, ha nem ölnének milliárdokat a hadseregbe és annak rendes meg rendkívüli szüksége-

teit nem vonnák meg az ország igazi szükségleteitől a megvalósítás lehetőségét. Gyenge állam vagyunk, kezdő kulturával és kezdő ipari termeléssel, de azért tudnánk alkotni, sok mindent tudnánk teremteni, ha . . . nem magyar feudális uralom alatt nyögnénk és nem lenne egyetlen parancs szavunk: a hadsereg.

UJDONSÁGOK.

— A város magasabb katonai illetékebeosztása. Corossacz Ferenc első alpolgármester napokkal ezelőtt, mint ismeretes, Bécsbe utazott, hogy ott a közös hadügyminisztériumnál lépéseket tegyen a városnak magasabb katonai illetékosztályba való helyezése iránt. A város ugyanis a mindig emelkedő drágaságra való tekintettel már régóta arra törekszik, hogy a jelenlegi negyedik illetékosztályból az elsőbe helyeztessék, vagy pedig Budapest és Kassa mintájára önálló beosztást nyerjen. A tárgyalások folyamán Corossacz kihallgatáson jelent meg a delegáció üléséhez miatt Bécsben időző Khuen gróf miniszterelnöknél is, akit a város kérelmének támogatására kért fel. A miniszterelnök elismerte, hogy Fiumében a drágaság nagyon is érezhető s kijelentette, hogy a kérelmet indokoltnak tartja. Megígérte végül, hogy a kérdést tanulmányozni fogja s beszélni fog Hazai Samu honvédelmi miniszterrel is, biztosítva az első alpolgármestert támogatásáról. Corossacz tegnap este érkezett vissza s a rappresentanza legközelebbi ülésén fog beszámolni bécsi utjának eredményéről.

— A magántisztviselők igazgatósági ülése. A magántisztviselők egyesülete ezúton is felhívja igazgatósági tagjait, hogy a ma, szerdán este fél kilenc órakor tartandó ülésen teljes számban jelenjenek meg.

— Összeütközés a kikötőben. A belső kikötőben ma reggel hat órakor súlyos összeütközés történt. A zenggi horvát hajózársaság „Hrvatska” gőzöse miközben Carlobagoba akart indulni, a kikötő belsejében a sorakos manővrozást akarta elvégezni, hogy orrával a belső kikötő kijáratára fel forduljon. A manővrozás azonban rosszul sikerült, mert a „Hrvatska” nem tudta a rendes fordulatot elvégezni és orrával nekiment a Mária Terézia hullámgát mellett leszerelve horgonyozó „Dalmácia” Ungaro-Croata gőzösnek. Az összeütközés oly heves volt, hogy a „Hrvatska” orra mélyen behatolt a „Dalmácia”-nak abba a részébe, ahol a vasmacskát tartják s amely helyen a matrózok lakosztálya is van. Szerencsére a „Dalmácia” a víz színén felül kapott léket, mert ellenkező esetben nagyobb veszedelem is keletkezhetett volna.

Mihelyt a rév hivatal tudomást szerzett a balesetről, a „Klotild” tengerészeti hatósági gőzös, fedélzetén Minach Antal lovag révkap-

tány helyettessel a helyszínére ment. A két hajót csak a „Klotild” segítségével lehetett szétválasztani, mert a „Hrvatska” orra mélyen befuródott a „Dalmazia” testébe.

Amikor a két hajót szétválasztották, akkor lehetett csak megállapítani, hogy milyen súlyos volt az összeütközés, mert a „Hrvatska” ajtónyi nagyságu rést ütött a „Dalmazia”-n. A rés éppen a matrózok lakosztályába nyílik s a „Hrvatska” orra ott is rombolást végzett. Az összeütközés pillanatában a fülkében senki sem tartózkodott. A „Hrvatska” orrán jelentéktelenül sérült meg, mert kisebbszerű horpadáson és horzsolásokon kívül komolyabb baja nem esett, úgyhogy folytathatta útját Carlóbagoba. A „Dalmazia” kára tíz-tizenötezer koronára rug. A gőzös egy-két napig bennmarad a kikötőben, azután a dokkba viszik.

A zenggi hajóstársaság igazgatósága kevéssel az összeütközés után felfüggesztette Glavan Jánost, a „Hrvatska” parancsnokát s gondoskodott hogy helyette a társaság egyik hajózási felügyelője vezesse el a hajót Carlópogoba. Említésre méltó, hogy a hajó parancsnoka csak rövid idővel ezelőtt vette át a „Hrvatska” vezetését. Az összeütközés egyébiránt még a reggeli szürkületben történt s Glavant csak a sötétség menti egy kissé. Kérdést intéztünk az Ungaro-Croatahoz is, ahol azt a fevilágosítást nyertük, hogy a társaságot kár nem éri, mint-hogy annak fedezéséről a zenggi hajóstársaság, vagy behajthatatlanság esetén a biztosítótársaság fog gondoskodni. Glavan János, a „Hrvatska” parancsnoka, aki az összeütközést előidézte, egyébként vagyonos ember.

A „Hrvatska” mintegy husz főnyi utasa között az összeütközés nagy ijedelmet okozott, ezeknek azonban bajuk nem történt.

— **A vasárnapi gyilkosság áldozatának boncolása.** Megirtuk már, hogy Kralics Miklós castelmuschioi illetőségű huszonkilenc éves napszámos revolverrel agyonlőtte Zar János fiumei munkás nejét abban a pillanatban, mikor lakásának kapujába akart belépni. A mentők az asszonyt haldokolva szállították a kórházba, ahol tegnapelőtt meghalt, gyilkosát pedig letartóztatták. Zarné holttestét a kórház halottas termében ravatalozták fel, ahol tegnap egész délelőtt nagyszámu ismerős és kíváncsi kereste fel. Délután két órakor a kórház alkalmazottai lezárták a szerencsétlen asszony koporsóját, majd a hullaszállító kocsi-val a dómtemplomhoz szállították, ahol beszentelték. Beszentelés után a temetőbe vitték, s a halottas házban helyezték el. Ott tartották meg a törvényszék által délután három órára elrendelt boncolást, melynél a vizsgálóbíró s két törvényszéki orvos jelent meg. A boncoló orvosok megállapították, hogy a halál agyrésülés következtében állott be. A golyó ugyanis a homlokot át hatolt az agyba, ahol az agyvelőt szétroncsolta. Említésre méltó, hogy a kórházi orvosok, mihelyt Zarnét a kórházba szállították, azonnal megkísérelték a golyó eltávolítását. Munkájukat azonban a rendkívül súlyos sebesülés miatt kénytelenek voltak abbahagyni. A boncolás befejezése után a holttestet eltemették. Az orvosok a boncolásról jegyzőkönyvet vettek fel, melyet a vizsgálóbíró vett át.

— **Automobil közlekedés Károlyváros és Goszpics között.** A napokban adták át a forgalomnak a Károlyváros—Goszpics között létesített posta automobiljáratot, mely a Bozen—Toblach között létesített százhetvenhat kilométeres automobil-vonal után a leghosszabb az egész monarchiában. Az automobilon Károlyvárosból elindulva Josipdolon és Otocsacón keresztül jutnak Goszpicsra, tehát a tervezett dalmát vasút egyik szakaszát futják be. A százhatvan kilométer hosszú utat a gépkocsik tizenegy óra alatt teszik meg. A közlekedést ideiglenesen öt, egyenkint negyven lóerős

automobillal tartják fenn. Az automobilon a fővárosi Röck István gépgyári cég készítette és kilenc személy, valamint 4000 kilogramm teher szállításra alkalmasak. Ha később az automobilonok számát szaporítani fogják, akkor a menetidőt is tíz órára redukálják. Gondoskodás történt egyúttal hogy a forgalmat hófúvásoknál is fenntarthatassák. A téli idő beálltával a hátsó kerekek mindkét gummiabroncsa között láncokat helyeznek el, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy az akadályokat leküzdjék. Ha azonban ez az idő mostohasága miatt nem sikerülne, úgy a gépkocsik csak a nagy-Kapella hegy lábáig közlekednének. Onnan kezdve azután kocsikkal fogják továbbítani az utasokat és az árukat. Tavasszal a vonalat ki fogják bővíteni s az automobilonok Károlyváros—S'uin—Petrovoseo—Udbina—Goszpics—Otocsac—Josipdol—Károlyváros között fognak szolgálatot teljesíteni. A menetár a jelenlegi vonalon csupán az egyik irányban huszonkét korona.

Itt említjük meg, hogy Károlyváros és a plitvici tavak között már létesítettek automobiljáratokat.

— **Pusztító felhőszakadás Nápolyban és környékén.** Rómából jelentik: Vasárnap éjjel a nápolyi öbölben és a Vezuvshegy körül levő községekben felhőszakadás dühöngött, amely sokféle áradásokat okozott. Egész iszapfolyamok özönlöttek le a Vezuvról. Salerno tartományban a felhőszakadás következtében több község, köztük Cetara és Amatri viz alá került. Miután a táviróvezetékek elszakadtak és a vasúti forgalom szünetel, lehetetlen e helyekről híreket kapni. A nagy felhőszakadás a tengert felkavarta, úgy, hogy még nagy gőzöskéket is ide-oda dobáltak a hullámok. A felhőszakadás Analfiban is nagy károkat okozott. Sok ház víz alatt áll, néhány közülök beomlott. Több ember a vízbe fullt. A pusztító elemnek Catariban is számos emberélet esett áldozatul. Az anyagi kár, amelyet a nápolyi öböl vidékén a felhőszakadás és árvíz okozott, több millió lira. A halottak számát hatvanra teszik.

Az első hírt a veszedelemről egy karabiniert hozta Isia szigetről. Elbeszélte a karabiniert, hogy a pusztulás még rémesebb, mint volt 1883-ban a földrengéskor. A prefektus azonnal hajókat küldött Isia szigetére élelmiszerekkel és sátrakkal a hajléktalanul maradt nép számára.

Nápolyból jelentik: Bizonytalan még, hogy Isia szigetén hány ember halt meg. A jelentések 20 és 50 közt ingadoznak. Sok ház bedőlt.

A zivatar Nápolyban nagy pusztítást vitt véghez. Egyes kerületek víz alá jutottak. A villám lecsapott a művészegyesület palotájába, amely porrá égett. Sok híres mester festménye pusztult el.

Minden vasúti forgalom megszűnt az öböl mellékén fekvő helységekkel. A táviró- és telefonvezetékek meg vannak rongálva. Különösen nagy a pusztulás Terra del Grecóban és Resinában.

Brossidán, Isian és Casamicciolában felbecsülhetetlen a kár. Riasztó hírek érkeznek, hogy temérdek ház bedőlt és igen sok emberélet veszett el. Nagy a rémület a katasztrófa színhelyén. Félt, hogy az Ebomes-vulkán hegylejtőin levő községeket a rohanó árvíz a tengerbe fogja sodorni.

Sorrentóban éjjel 2 órakor óriási hullámokat vetett partra a tengerről a vihar. Az utolsó jelentés szerint Casamicciolában egyetlen egy ház sem áll már.

A kormány sürgősen küldött katonaságot és hadihajókat.

Rómából jelentik újabban: Szerencsére a Casamicciolából legutóbb érkezett jelentések megnyugtatóbbak. Csak a vályogból és fából épített házak oltak be és a hajléktalan maradtak száma alig 2—300.

— **Rossz utra tért fiu.** A zenggi rendőrség telefon megkeresésére a rendőrség ma reggel a hajóállomáson letartóztatta Segota Miklós tizenegy éves gyereket, aki ott negyven koronás lopást követett el. A tolvajt illetékes hatóságához kísérik.

— **Megszökött iparostanonc.** Malek István tizenegy éves iparostanonc tegnap megszökött gazdájának abbáziai üzletéből. A voloscai rendőrség megkeresésére sikerült a szökevényt elfogni s visszakísérteni.

— **Elfogott leánykereskedő.** A tegnap este ideérkezett budapesti gyorsvonat utasai között két leány és egy asszony is volt, akik Mitrovicáról jöttek Fiuméba, hogy innen Pólába utazzanak. A vasúti kocsiból való kiszállás után a két leány, névszerint Meder Anna nagymarosi és Elekes Julianna sámsoni illetőségű pincérleányok a szolgálatot teljesítő rendőrhöz mentek s elmondották neki, hogy kísérőnőjük, Leocura Julia, egyik mitrovicai éjjeli mulatóhely tulajdonosa, Pólába akarja őket vinni, hogy ott mindkettőjüket egyik rosszhírű ház tulajdonosának adja el. A rendőrrre az asszonyt a rendőrségre kísérte, ahol letartóztatták, egyúttal gondoskodtak arról, hogy a két leány illetőségi helyükre szállítsák. Leocura Julia ellen leánykereskedés címén indítottak eljárást.

— **A telefon használata.** A posta- és táviróigazgatóság közli, hogy a kereskedelemügyi miniszter legújabb rendelete szerint a távbeszélő „Szabályzat” 42-ik pontjában foglalt ama kedvezmény, hogy az előfizető állomását díjtalan használatra másoknak átengedheti, csakis a helyi forgalomra terjed ki. A távolsági (interurban, környékbeli, törvényhatósági) forgalomban tehát az előfizető állomását az évi átalány ellenében, csakis az állomás tulajdonosa használhatja.

Az ezen forgalmi viszonylatban az előfizetői állomásokról mások részéről kezdeményezett beszélgetések díjkötelesek. Az előfizető állomásról kezdeményezett díjköteles beszélgetések díjért az állomás előfizetője szavatol. Az igazgatóság az előfizetők figyelmét eme rendelkezésre oly megjegyzéssel hívja fel, hogy a postahivatalokat e rendelet betartására szigorúan kötelezte s utasította, hogy nem az előfizető által a távolsági (interurban, környékbeli, törvényhatósági) forgalomban folytatott minden beszélgetés díját az előfizető terhére számítsák fel és azt azonnal szedjék be. Az igazgatóság a kellemetlenségek elkerülése végett felkéri az előfizetőket, hogy e rendelkezéshez szigorúan alkalmazkodjanak.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnap, részben a mai napon a következő hajók értek: „Isonzo” olasz gőzös Fortopusból 190 tonna aszfalittal. „Tisza” magyar gőzös Tangerből 1600 bál tengeri füvel, 175 zsák kénnel és 60 zsák maggal. „Barletta” olasz gőzös Velencéből 50 zsák korpával. „Clio” angol gőzös Hullból 160 tonna vassal, 30 tonna kőszénnel és 20 tonna vegyes áruval. „Split” osztrák gőzös Makarskába 60 hordó borral és 30 tonna vegyes áruval.

Indult: „Galicia” osztrák gőzös Alexandriába 60 tonna cukorral, 200 tonna cementtel, 60 tonna vassal és 30 láda üvegáruval. „Ravenna” olasz gőzös Ravennába 20 tonna fával és 20 tonna cukorral. „Jókai” magyar gőzös Triesztbe üresen.

x **Löwinger Mór** ruhajavitó- és vegytisztító mai hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

x **Olcsó áron** kaphatók női- és férfi divatkülönlegességek, fehérneműek, cipők, gyermekcipők- és kötények iskolacélokra Reis J. üzletében, Via delle Pile 4. szám alatt, a Grande-kávéházzal szemben.

— **Hatvan éves jubileum.** Ritka jubileumot ünnepelt a napokban egy fiumei cég. E hónapban van ugyanis hatvan éve, hogy a Cappuccini-utcában levő Cante Giuseppe fu Giuseppe butorgyáros és butorkereskedő cég megalakult. Ez volt Fiumének első butorcége. Fennállásának hosszú ideje alatt a cég üzleti tisztessége és kifogástalan korrektsége révén a legjobb hirnevet vívta ki magának a fiumei piacon, aminek bizonyossága az a számtalan üdvözlő levél, melyet a cég ritka jubileuma alkalmával közlő és távolból kapott.

— **Rizskartel.** A rizshántolók eddig még nem tömörültek kartelbe, most azonban, miután a gyárak száma szaporodik és a versengés könnyen árleszállítással is járhat, felmerült a kartel eszméje. Értésülésük szerint a fiumei rizshántoló buzgólkodik a kartel érdekében, sőt már bizalmas jellegű tárgyalásokat is kezdett a gyárak vezetőivel. Szakkörök véleménye szerint a kartel az év vége felé létre fog jönni.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, okt. 26. A képviselőház ma délelőtt Berzeviczy Albert elnöklésével ülést tartott.

Az elnöki előterjesztések során az elnök bemutatja Láng Lajosnak, a delegáció elnökének levelét, melyet a horvát delegátusok lemondása ügyében intézett hozzá. Ennek kapcsán saját igazolására előadja, hogy a törvény előírása szerint jár el, mikor a lemondott delegátusok helyett a póttagokat hívta be. A törvény ugyanis úgy intézkedik, hogy ilyen esetben a póttagok azonnal behívandók. A Ház és a delegációk mindig liberálisan gondolkodtak az ilyen intézkedést tudomásul vették. Házhatározatot sem igényel ez ügy és ezért azt indítványozza, hogy térjenek felette napirendre.

Héderváry miniszterelnök azonosítja magát az elnök felfogásával s anélkül, hogy ezáltal a Ház véleményét befolyásolni akarná, saját részéről is indítványozza a napirendre térést.

Polónyi Géza szerint a delegáció a Ház hatáskörét akarta a maga részére kisajátítani. Megemlíteni kívánja, hogy a horvát delegátus az ügyet politikai demonstráció céljaira akarták kihasználni. Kívánja, hogy a Ház határozatot hozzon.

Láng Lajos röviden reflektál Polónyi szavaira s kéri, hogy a Ház az elnök indítványát fogadja el.

A képviselőház a szavazásnál óriási többséggel az elnök indítványát fogadja el.

A bizottsági jelentések után Lukács László pénzügyminiszter beterieszti az 1911. évi költségvetést és ennek kapcsán ismerteti az 1909. évi államháztartás tulkiadásait, amelyek legnagyobb része az akkori külpolitikai helyzet folytán állt elő. Az akkori tulkiadás százötven millió korona volt, amelyből az anneksziós költségekre hatvankét millió korona esik.

Az igazság érdekében fel kell említenie azt is, hogy az idén hetvenkét millió korona volt a tulkiadás,

Felemlíti, hogy a jövő évi büdzsé még nem teljes, mert hiányzik belőle a delegációk által tárgyalt közös költségek összege.

Az 1911. évi rendes kiadások száznegyvenkilenc millióra rugnak. A tényleges emelkedés az 1909. évi költségelőiránnyal szemben hetvanhat millió korona, minthogy az átmeneti kiadások viszont csökkentek.

Majd felolvassa a költségvetés lényegesebb számadatait és okadatozza a tulkiadásokat.

A tulkiadások onnan származnak, hogy törvényerőre emelkedett az ingyenes népoktatás és a lelkészek kongruájáról szóló törvény. A tisztviselők fizetésének javítása is nagy összegbe kerül és ezek közt legjelentékenyebb a postások fizetésrendezésére felvett három millió korona.

A postások fizetését a vasutasok fizetésének a mintájára fogják rendezni.

A beruházási költségeket ismertette meg egyeztetve a miniszter, hogy helyesebb, ha a beruházási költségeket évről-évre állapítják meg, mert évekre előremenő beruházási munkaprogram összeállítása célszerűtlen.

Az ülés folyik.

Hazai altábornagy lett.

BÉCS, okt. 26. A király ma legfelsőbb kéziratot bocsátott ki, mellyel Hazai Samu honvédelmi minisztert altábornaggyá nevezte ki. A kinevezési okiratot a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni.

Megszavazták a haditengerészet költségvetését.

BÉCS, okt. 26. A haditengerészet 54 millió költségvetését és póthitelét az osztrák delegáció hadügyi albizottsága tegnap második olvasásban is elfogadta. Ma a hadsereg költségvetését tárgyalták.

Miss Le Nevet felmentették.

LONDON, okt. 26. Az old-bailey-i törvényszék tegnap ítélkezett Miss Le Neve ügyében, akit azzal vádolták, hogy a halálra ítélt Crippen dr-nak, aki feleségét lemészárolta, a gyilkosságban segédkezett. A bíróság Miss Le Nevet ártatlannak találta s ezért felmentő ítéletet hozott.

PÁLMAI I.
fogtechnikai műterme
FIUME,
Riva Szapáry Z. szám II. emeleten van.

Borhegyi-BORVIZ
A LEGOLCSÓBB LITHION TARTALMU SZIKLABÓL FAKADÓ TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ.
Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél Fiume, Telefon 944. szám.

ABBATEIA
REINPRECHT
VIKTORIA
PENSIOJA
MAGYAR GAZDA!
KÉRJEN PROSPEKTUS!

Egy utcai és egy udvari
butorozott szoba
kiadó. Corsia Deák 20 II. em. bal. a.

Grün Benő
polgári és egyenruha szabó
FIUME,
Piazza Cappuccini 4. szám alatt van.

Tisztviselő lakást keres
teljes ellátással jobb családnál. Esetleg más tisztviselővel vagy tanítónóval is együtt bérelne szobát. Cim a kiadóban.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KÖRZŐ.
— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó árakon.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jőhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.
Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazene.
TULAJDONOS:
ifjú BUDAI KÁROLY

Balkonos utcai szoba,

külön lépcsőházi bejárattal, a város központjában azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban

Adria szálló és étterem

adamich és Adria utca FIUME Zmaić palota
A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és vilnyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. Elsőrangú sör.
Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Azon alkalomból, hogy az
„Amerikai Flottá-hoz“
czimzett üzlet fiókja
a Via Alessandrina 3. sz. alatt megnyit
a következő áruk
valóban igen alacsony árban
kerülnek eladásra:

Férfi színes ingek, zephir mellel	2.—	K-tól feljebb
Férfi színes ingek, selyem mellel	2.80	” ”
Férfi színes turista ingek, zephirből	3.—	” ”
Férfi fehér piké ingek	2.70	” ”
Férfi háló ingek, szélllel	3.—	” ”
Férfi fehér alsónadrág, francia szabással	1.60	” ”
Férfi harisnyák, választékos színben	0.40	” ”
Fekete férfi harisnyák	0.28	” ”

INGYEN kapnak a t. vevők izléses nyakkendőket
Nagy választék gallérokban, kézelőkben, zsebhendőkben, nyakkendőben, nadrágtartókban st.
Tennisz bluzok, különböző színben 2.— K-tól fel.
Vászon bluzok, garantált színekben 2.50 ”
Női szoknyák szövetből, legújabb szabással 5.50 ”
Női alszoknyák szaténból, fehér 3.— ”
Női alszoknyák vászomból színes 1.80 ”
Női siphon ingek, himzéssel 2.20 ”
Női siphon alsónadrág, himzéssel 2.— ”
Női fekete harisnyák . . . . . -30 ”
Női szíves harisnyák . . . . . -48 ”
Ingyen kapnak a t. női vevők igen választékos öveket
Nagy raktár téli ingek és alsónadrágokban gyári árakban. — Bőr-, gyapju- és cérna-keztüük urak és hölgyek részére.
FIGYELMEZTETÉS. A fent nevezett cikkeket hasonló árakban a központban, Via Municipio I. szám alatt is lehet kapni. — — — — —
KÖZPONTI telef. sz. 120. FIOK telef. 11-23

Magyar Vendéglő

Fiume. Riva Szapáry, az Adria palota mellett.
Magyar étterem. Kizárólag magyar konyha.
Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitünő villás reggeli.

Mérsékelt árak.

Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Elegáns vendégszobák tengeri kilátással kaphatók.

Telef. 11-49 Tulajdonos: LIBERMANN IZSÓ

„Sans Souci“

elismert legfinomabb, francia minta szerint előállított pezsgő.
Carte d'Or, Carte blanche, Asti spumante,
Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz,
Főraktár Fiumében: Benvenuto Vezzil-nél
Via Lodovico Kossuth.
Arjegyék ingyen.

SCHÖN I. :: **Szépség és hajápolási terme** :: SCHÖN I.

Via Governo 2. II. em. A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villamos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-80.

Pauly és Tsa Velence

Ponte Consorzi, a Szt. Márktér mellett.

Saját készítményű műbutorok, márvány-, bronz-, mozaik- és üvegkészletek óriási raktára.

Magyar ügyvezető.

78 kiállítási terem.

BROTT LAJOS

vegytisztító és ruhajavító intézet

Fiume, Vicolo della Germania I. sz.

Rosenfeld Márk

asztalos mester

Fiume, Vicolo dell' Ospedale 4. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, úgyszintén javítások is pontosan és lelki ismeretesen végeztetnek el. Régi bútorokat, ajtókat és kapukat szabadalmazott módszerrel teljesen újjáalakít.

Meghívásra azonnal hához jön! - Mérsékelt árak!

Malosek Pál

szobafestő, cimfestő és mázó

A fiumei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánlja szolgálatait. Vállal minden e szakba munkát — új épületek teljes festését is — olcsón és kifogástalanul.

Cim: Via Caserma 5. sz., I. em.

Zongora

Schweighofer-féle, fekete testtel olcsón eladó. Bővebbet Abbazia: Mária Terézia villa.

ROYAL SZÁLLODA

Kossuth Lajos u. - FIUME - Interurb. Telef. 121.

- Központi fekvésű elsőrangú családi szálló -

a villamos vasut mentén, lift, fürdő, villanyvilágítás stb.

Omnibus minden vonatnál.

Tulajdonos DRASKOVICH MIKLÓS.

Fiumei Ör- és Záró Intézet

Via Riva 2. - FIUME - Telef. 11-10

- Elvállal mindennemű feltügyeletet
- és pedig: villák, hajók, raktárak,
- telkek gyárak és mindennemű
- szabadon fekvő áru őrzését a
- legelőnyösebb feltételek mellett.

Ferlan Giovanni

butorraktára

Via Ciotta 3 sz. alatt megnyílt.

Nagy készlet mindennemű szalon- és egyszerű butorban. Rézbutor. Kárpitosműhely. - Asztalosműhely.

Olcsó árak.

Peric Péter

FIUME - Via Lodovico Kossuth 19.

Egyedüli specialista vadász- és hegymászó valamint

különlegesség cipőkben.

Pontos kiszolgálás. Jutányos árak.

STOICOVICH E.

: „APOLLÓ” vendéglője :

FIUME, DEÁK KORZÓ 20. sz. (a pályaudvarral szemben).

Elsőrendű magyar borok.

Kőbányai polgári sör.

Kizárólag magyar konyha.

Havi előfizetések elfogadtnak.

Magyar gazda.

Magyar kiszolgálás

Hôtel Jolanda & Bavaria

étteremmel és kávéházzal

Riva Schiavoni VELENCE a Lido hajóállomással szemben.

A tengerre néző, szép, modern szobák. Fedett és nyílt terras. Német és magyar konyha.

Müncheni és pilzeni sör egyenesen a hordóból kimérve.

Levelezés minden nyelven.

ZOUBEK B.

FÉNYKÉPÉSZ

- FIUME - a susáki hid mellett.

Készít mindennemű fényképeket és fénykép-levelezőlapokat a legolcsóbb áron és kifogástalan kivitelben.

VENIER szálló és étterem

VELENCE

Bacino Orseolo a Szt. Márk Tér mellett

Nagy éttermek. Jzletes, francia és német konyha. Lakosztályok és szobák villanyvilágítással fűtéssel és fürdővel személyenként 2 lirát feljebb.

Telefon 1523 Tulajd. Venier Marcc.

Gyermekcipők- és kötények iskolai célokra, valamint női- és férfifehéreneműk, cipők és egyéb férfi és női divatkülönlegességek olcsó áron kaphatók

REIS J. üzletében Fiume, Via delle Pile 4. sz. a „Grande” kávéházzal szemben.

ZONGORA-TEREM ÉS KÖLCSÖN INTÉZET

ALAPITTATOTT 1880.

ÖZV. POTOSNJÁK ANTONIA

TELEFON 180. — VIALE FRANCESCO DEÁK 38. — TELEFON 180.

Ajánlja a legjobb gyártmányú zongorákat és pianókat előnyös fizetés mellett. ZONGORABERLET, JAVÍTÁS ÉS HANGOLÁS. A világhírű Bösendorfer zongorák egyedüli képviselősege.

Americana

kémiai ruhatisztító intézet amerikai minta szerint.

Értesitem n. é. közönség arról, hogy amerikai utamról hazatérve, a via Governo 5. szám alatt a egy amerikai rendszerű, teljesen modern gépekkel felszerelt kémiai ruhatisztító intézet nyitottam.

Számos megbízást kér.

M. Löwinger.

PENZIO VILLAPUNTA LUSSINGRANDE

Egész éven át nyitva. - Saját tengeri fürdő. - Modern kényelem. - Elsőrendű konyha.

Magyar tulajdonos.

Karpitos és diszitő

Első Fiumei Magyar

Viale Deák 26 - FIUME - Viale Deák 26

Modern tükördívánok, szőnyegdiván, garnitúrák, matracok készen kaphatók. Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb berendezésig minden nemű kárpitos, diszitő és angol bőrmunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér

Garami József, utóda Eisler S. karpitos.

Hungária Penzió

:-: Lussingrande :-:

Magyar ház modern komforttal. - Napi ellátás 6 korona. - Kitűnő konyha.

Tulajdonos: özv. Seress Imréné.